

ЈЕДИНСТВЕНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ
ОБРАЗОВАЊА РОМА У СРБИЈИ
(ЈАП)

Предлог сачинили:
Експертски тим Министарства за људска и мањинска права
и
Координационог одбора за праћење имплементације ЈАП-а

ОСНОВНИ ЦИЉ: УКАЉУЧИВАЊЕ РОМА У ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИТЕТА У ОБРАЗОВАЊУ												
ГРУПА МЕРА: Стварање системских услова												
Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/ Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок	Буџет Мил. Дин Euro
	П Ш	О Ш	С Ш	В Ш	О Д							
Формирање Центра за унапређивање образовања Рома и дефинисање његовог статуса (улоге и надежности)	*	*	*	*	*	- основан Центар - дефинисан статус и финансирање	НПС МПС НСРНМ	НСРНМ	Преглед стручњака који себаве образовањем Рома		2005	36,75 (простор, опрема, особље, тренинги са 1 г. 490,000.00 Е
Успостављање система за праћење и редовно извештавање о степену остварености циљева АП, на нивоу: а) Остварености мера и активности АП б) Постигнућа деце	*	*	*	*	*	- успостављен систем - публикување редовних извештаја	МПС Завод за евалуацију Центар за унапр. обр. Рома	НСРНМ НВО и њихове мреже	Редовни извештаји евалуације	Акциони планови других приоритетних области	2005	-
Израда базе података са свим релевантним информацијама о корисницима (број деце и младих, образовни статус) а) Партиципативно истраживање о стварној доступности образовања Ромима б) Редовно ажурирање података в) Израда правилника о коришћењу и заштити информација г) Издавање редовних јавних извештаја	*	*	*	*	*	-Израђена анализа стања -урађена база података -редовно ажурирање - Правилник усвојен - публикување редовних извештаја	МПС НСРНМ	НВО и њихове мреже	подаци МПС; НСРНМ; Локалне управе; ромски НВО	запошљавање	а) 2005 б) 2006- 2015	4,5 60,000.00 Е 8,1 (06/15) 108,000.00 Е
Израда базе података са свим релевантним информацијама о ресурсима (капацитети, програмски и људски ресурси) а) Партиципативно истраживање о стварној доступности образовања Ромима б) Редовно ажурирање података в) Израда правилника о коришћењу и заштити информација г) Издавање редовних јавних извештаја	*	*	*	*	*	-Израђена анализа стања -урађена база података -редовно ажурирање - Правилник усвојен - публикување редовних извештаја	МПС	НСРНМ НВО и њихове мреже	подаци МПС и Центра за стручно усавршавање; обр. институције; НВО	акредитација програма стручног усавршавања; стручно усавршавање	а) 2005 б) 2006- 2015	4,5 (0,5) 60,000.00 Е 4,0 (06/15) 53,333.33 Е

Међуресорска сарадња а) Успостављање сарадње са надлежним министарствима б) Формирање и рад Интерминистарског тела	*	*	*	*	*	Формирано тело Израђен Правилник о раду Израђен програм рада Записници и одлуке са редовниц састанака	МПС МЉМП МРЗСП МЗдравља	НСРНМ Мрежа НВО	Подаци свих ресорних министарстава	Запошљавање, социјална политика, становање, здравље	2004 2004-2005	-
Сарадња са градским/општинским управама на развијању Локалних стратегија унапређивања образовања Рома и АП за њихову реализацију	*	*	*	*	*	Установљени механизми сарадње Израђене и имплементиране локалне стратегије	МПС Школске управе Локалне управе	НСРНМ НВО и њихове мреже	Локалне стратегије Ниша и Крагујевца	Здравље, запошљавање, Социјална политика Стратегија смањивања сиромаштва Акциони планови за децу	2005-2015	-
Сарадње са осталим важним телима и организацијама које се баве образовањем Рома	*	*	*	*	+	Успостављени механизми сарадње Записници и одлуке са редовниц састанака	НСРНМ, стручна друштва, НВО, ЦСР, НСЗ	НВО и њихове мреже	Преглед организација које се баве образовањем Рома		2005-2015	-
Тотал - мил. динара Еура												57,85 дин 771,333.00 Е

ОСНОВНИ ЦИЉ: УКЉУЧИВАЊЕ РОМА У ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИТЕТА У ОБРАЗОВАЊУ

ГРУПА МЕРА: Обезбеђивање законске регулативе за несегрегисано укључивање и континуирано школовање

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/ Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок	Буџет
Израда прописа/инструмената и успостављање механизма надзора за обезбеђивање: а) Равноправне заступљености деце до 6 г. у целодневним предшколским програмима	*					а,б,в,г) Постоје прописи	МПС	НСРНМ НВО и њихове мреже			а) 2006 б) 2005 в) 2007	-

б) Обавезне једногодишње припреме за школу в) Проширивања обавезне припреме за школу на 2 године г) Доследно спровођење законских мера за обавезно школовање (уписивање и редовно похађање)	*	*				а,б,в,г) Постоје механизми надзора					г) 2005	
Упис у школу а) Израда система (критеријума и инструмената) за ваљану процену готовости за полазак у школу б) Израда привремених прописа за упис, до успостављања система ваљане процене готовости за полазак у школу		*				а) Постоји систем (дефинисани критеријуми, постоје инструменти) б) Постоје привремени прописи и механизми надзора	МПС	НСРНМ НВО	Искуства земаља у региону		а) 2006 б) 2005	4,0 53,333,33 Е
Израда прописа којим се регулишу критеријуми и процедуре Мера афирмативне акције		*	*	*		- Постоји пропис - Постоје механизми надзора	МПС	МЉМП НСРНМ НВО и њихове мреже		Остале приоритетне области	2005	-
Обавезати установе којима гравитирају ромска деца, да Годишњим програмом рада планирају посебне активности усмерене ка њиховом укључивању и унапређењу квалитета образовања а) Израдити и усвојити прописе б) Израдити смернице и упутства за установе в) Обезбедити надзор спровођења прописа	*	*	*			% установа чији годишњи програми садрже посебне активности за унапређивање образовања ромске деце - Постоје механизми надзора	МПС	МПС	Који прописи и како регулишу форму и садржај годишњих планова образовних установа	-Документација образовних установа -Надзор над образов. установама	а) 2005 б) 2005 в) 2005-2015	-
Увођење асистената ромске националности(РА) у настави: а) Измена релевантних закона – увођење радног места РА б) Израда привремених прописа којим се до измене закона регулише запошљавање РА (статус, опис посла, права и одговорности ромског асистента)	*	*				а) Измењени закони б) Постоје привремени прописи - Постоје механизми надзора	МПС	МПС, НСРНМ	-Искуства земаља у региону -Текући пројекти	запошљавање	а) 2005 б) 2005	Плата- 2005. 14,4 (30 x 40 000 А x 12) 192,000.00 Е 2006 даље 0,005 % год. увећање буџета
Израда и усвајање прописа којим се дефинише систем награђивања установа које постижу најбоље резултате у раду са ромском децом (критеријуми, процедуре, начин награђивања)	*	*	*			- усвојени прописи	МПС	МПС, НСРНМ	Преглед установа	Општа политика награђивања	а) 2005	-
Израда и усвајање привременог прописа (до		*				- усвојен	МПС	НСРНМ			2005	

успостављања ваљаног начина процене готовости за школу) за преиспитивање статуса деце која су погрешно разврстана у специјалне школе (критеријуми и процедуре преиспитивања, начин пребацивања у редовне школе)						привремени пропис - Постоје механизми надзора		НВО и њихове мреже				-
Израда прописа који ће регулисати процес израде специфичних образовних програма са образовним потребама ромске деце	*	*				- усвојени прописи	МПС, НПС	МПС, НПС, НСРНМ			б) 2005-2006	-
Израда релевантних прописа (критеријуми и процедуре) за Сертификацију васпитача и наставника обучених за рад за ромском децом	*	*	*			Израђени прописи Редовна процедура сертификавања	МПС	МПС, НПС, НСРНМ		Општа политика сертификавања	2005-2015	-
Измена начина финансирања - финансирање по ученику са посебном формулом за ромску децу из породица корисника социјалне заштите		*	*			Прописи који дефинишу посебну формулу за ромске ученике	МПС	НСРНМ		Социјална заштита	2005-2006	-
Обезбеђивање појачаног надзора над образовним установама које Роми похађају а) Израда препорука за школске управе б) Обука стручних кадрова за процесе интеграције в) Развијање и успостављање механизма г) Спровођење надзора	*	*	*	*	*	-развијени и успостављени механизми -Роми укључени у одборе -спровођење надзора - Званични извештаји	службе инспекције и осигурања квалитета	МЛМП НСРНМ НВО и њихове мреже	Преглед образовних установа које похађају Роми		а) 2005 а/б) 2005-2006 2006-20015	види 3. циљ
ТОТАЛ												18,4 245,333.33

ОСНОВНИ ЦИЉ: УКЉУЧИВАЊЕ РОМА У ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИТЕТА У ОБРАЗОВАЊУ

ГРУПА МЕРА: Припрема образовних институција за укључивање Рома у образовање уз систематску подршку МПС

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/Доступност и потребе	Вежа са сродним темама	Временски рок	Буџет
	ПШ	ОШ	СШ	ВШ	ОД							
Планирање посебних активности за укључивање и унапређивање квалитета образовања ромске деце у оквиру Годишњих програма рада установе а) Обука управног и стручног кадра за планирање б) Израда плана у установама	*	*	*			а) број обученог кадра б) број установа са планом	МПС образовне институције	Просветна инспекција	Преглед установа које похађају Роми	Развојно школско планирање	2005 2005-2015	30,0 400,000.00

Подршка установама у реализацији плана посебних активности а) Стручна помоћ (програми, кадар) б) Материјална подршка (опремање, финансијска средства за активности)						број подржаних установа	МПС ЗУО	НСРНМ НВО и њихове мреже	Анализа потрба установа		2005- 2015	120,0 (05/06) 1,600,000,00 270,0 (07/15) 3,600,000.00
Идентификовање и награђивање установа које постижу најбоље резултате у раду са ромском децом	*	*	*			Критеријуми и процедуре Број награђених установа	МПС	МПС, НСРНМ	Преглед установа које похађају ромска деца	Општа политика награђивања	2006- 2015	2005-2015
ТОТАЛ												420,0 Мил.д 5,600,000.00

ОСНОВНИ ЦИЉ: УКЉУЧИВАЊЕ РОМА У ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИТЕТА У ОБРАЗОВАЊУ

ГРУПА МЕРА: Укључивање Рома у образовање и подршка за континуирано школовање

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/ Доступност и потребе	Вежа са сродним темама	Временски рок	Буџет
	П Ш	О Ш	С Ш	В Ш	О Д							
Подршка укључивању деце у предшколске програме (целодневни програме - до 6 г.; програми за децу до 3 г. и мајке; обавезна припрема за школу) и редовне школе а) Кампање у ромској заједници б) Кампање у просветној и широј заједници	*	*				- број деце - кампање	МПС	МЉМП НСРНМ НВО и њихове мреже		Остале приоритетне области	2005- 2015	1,3 (05) 17,333.33 5,85 (06/15) 78,000.00 3,75 (05) 50,000.00 10,8 (06/15) 144,000.00
Преиспитивање статуса деце која су погрешно разврстана у специјалне школе а) Ретестирање/тестирање б) Пребацивање у редовне установе		*				-обављено ретестирање -број пребачене деце	МПС	НСРНМ НВО и њихове мреже	Подаци специјалних школа		2006- 2008	13,0 173,333.33
Обезбедити бесплатно за децу/младе из породица корисника социјалне помоћи: а) Боравак деце у целодневним програмима б) Ужину деци в) Уџбенике и школски прибор г) Опрему за физичко образовање д) Ваншколске активности (рекреативна настава, екскурзије...) ђ) Превоз	*	*	*			а) број деце б) број деце в) број деце г) број деце д) број деце ђ) број деце	МПС МРЗСП	НСРНМ НВО и њихове мреже	Социјални статус породица	Социјална заштита	2005- 2015	700,0 9,333,333,33
Обезбедити успешним ђацима а) Смештај у ученичким/студентским домовима			*	*		а) број младих	МПС	НСРНМ НВО и	Социјални статус	Социјална заштита	2005- 2015	1,5 (05) 20,000.00

б) Стипендије		*	*	*		б) број младих		њихове мреже	породица			242,0 3,226,666.66 (06/15)
Награђивања ромских породица и заједница чија се деца успешно школују	*	*	*			број породица	МПС локална управа	НСРНМ	Подаци о постигнућу	Социјална заштита	2005-2015	7,2 (05) 96,000.00 32,4 (07/15) 432,000.00
Обезбедити помоћ у учењу ученицима који имају слабије постигнуће а) Допунска настава б) Припрема за полагање завршног испита в) Припрема за полагање матурског испита, односно стручне матуре		*	*			Број деце која похађају неки од ових облика помоћи Степен побољшања постигнућа	основне и средње школе МПС	Просветна инспекција НСРНМ НВО	Подаци о постигнућу		2005-2015	22,0 (05) 293,333.33 90,0 (06/15) 1,200,000.00
Обезбедити припрему деце за успешно полагање квалификационих/пријемних испита		*	*			- број деце/младих - успех на квал./пријемном испиту	основне и средње школе МПС	НСРНМ НВО	Подаци о младима којима је потребна помоћ		2005-2015	5,0 (05/06) 66,666.66 9,0 (07/15) 120,000.00
Обезбедити помоћ младима у професионалној оријентацији		*	*			- број младих који су добили помоћ	основне и средње школе МПС Национална служба за запошљавање	НСРНМ НВО		Запошљавање	2005-2015	-
Примена различитих програма рада са породицом у циљу подржавања школовања деце	*	*	*			- број породица	основне и средње школе МПС	НСРНМ и њихове мреже	Социјални статус породица	Остале приоритетне области	2005-2015	1,2 (05) 16,000.00 4,5 (06/15) 60,000.00 и кампања
Подршка девојчицама у школовању		*	*			- број девојчица које настављају школовање - Школска постигнућа ромских девојчица	НСРНЗ основне и средње школе МПС	Женске НВО		Запошљавање	2005-2015	-
ТОТАЛ												1,144,95 15,266,000 Е

ОСНОВНИ ЦИЉ: ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТНОГ ОБРАЗОВАЊА

ГРУПА МЕРА: Развијање и евалуација образовних програма, уџбеника и наставних средстава који прате образовне потребе ромске деце и младих

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/Доступност и потребе	Вежа са сродним темама	Временски рок	Буџет Мил.дин
	П Ш	О Ш	С Ш	В Ш	О Δ							
<p>Развијање специфичних образовних програма усклађених са образовним потребама ромске деце</p> <p>а) Израда концепције (policy paper) за развој специфичних образовних програма (анализа постојеће праксе, дефинисање предлога и сугестија укључујући критеријуме и процедуру за акредитацију програм)</p> <p>б) Израда специфичних образовних програма усклађених са критеријумима</p> <p>в) Спровести поступак акредитације програма (или васпитно-образовних активности/радионица) сваке године</p> <p>г) Израдити и допуњавати каталог програма (васпитно-образовних активности/радионица)</p>	*	*	*			-Критеријуми и процедуре су објављени -Број акредитованих програма -Објављени каталози -Понављане акредитације сваке године	ЗУО, МПС, НПС	МПС, НПС, НСРНМ	Досадашња искуства у земљи и региону Списак програма реализованих у региону и у земљи	Акредитација образовних програма	а) 2005 б) 2005-2006 в) 2005-2015 г) 2005-2015 Δ) 2005-2015	2,737 36.500 Е 6,750 - 2005 90 000 Е 10,8 (06-14) 144,000.00 0,675 год (9000) 0,4 -2005 5,333.33 0,9 – (06-15) 12,000.00
<p>Развијање посебног програма рада са ромским ученицима који имају слабија постигнућа</p> <p>а) подстицање социјалног, језичког и когнитивног развоја у предшколском периоду</p> <p>б) допунска настава</p> <p>в) припреме за завршни испит</p> <p>г) припреме за матурски испит/стручну матуру</p>	*					Развијени и публиковани програми	ЗУО, МПС, НПС	МПС, НПС, НСРНМ	Досадашња искуства у земљи и региону Списак програма реализованих у региону и у земљи		2005-2006	2,250 30,000.00
<p>Развијање посебног програма рада са посебним категоријама ромске деце и младих:</p> <p>а) која су погрешно класификована у специјалне школе/одељења и која су пребачена у редовне школе/одељења</p> <p>б) прерасли основци и средњошколци</p> <p>в) деца повратници из других земаља</p>		*	*		*	Развијени и публиковани програми	ЗУО, МПС, НПС	МПС, НПС, НСРНМ	Досадашња искуства у земљи и региону Списак програма реализова	Национална политика за образовање деце са посебним потребама	2005-2007	2,250 30,000.00

									них у региону и у земљи			
Систематско праћење развоја ромске деце у оквиру васпитно-образовних установа а) Развити индикаторе и инструменте за њихово праћење б) Пилотирање и финализација индикатора и инструмената в) Израдити приручнике за систематско праћење	*	*	*			Списак индикатора Развијени инструменти Објављени приручници	МПС	МПС, НПС, НСРНМ	Истраживања о развоју ромске деце		2005-2015	2.475 33,000.00
Идентификовати и награђивати оне установе које постижу најбоље резултате у раду са ромском децом а) Спровести процедуру сваке године б) ТВ емисије и новински чланци о награђеним установама	*	*	*			Критеријуми и процедуре Спроведени поступци идентификације и награђивања ТВ емисије и чланци	МПС, Јавни медији	МПС, НСРНМ	Општа политика награђивања успешних установа	а) 2005 б) 2005 в) 2005 г) 2005-2015 д) 2005-2015		Наградни Фонд 1,5 год. x 10 15 мил 200,000.00
Унапређивање програма припреме ромских ученика за предшколско тестирање и полазак у основну школу	*					Израђен програм	МПС	МПС, НПС	Истраживање о факторима који доприносе слабијем постигнућу у ромске деце		2005-2006	2,250 30,000.00
Систематско праћење и анализа постигнућа ромске деце на предшколском тестирању	*					Годишњи национални извештај о постигнућу ромске деце на предшколском тестирању	МПС	МПС, НПС, НСРНМ			2005-2015	Редовна активност
Израда посебних мера подршке за оне регионе и установе у којима је постигнуће ромске деце на предшколском тестирању ниже	*						МПС	МПС, НПС, НСРНМ	Истраживање о факторима који доприносе да неке установе нису успешне		2005-2015	Редовна активност

Израда и публикавање серије уџбеника и наставних средстава усклађених са образовним потребама ромске деце	*	*	*			Број публикација Учесталост коришћења Процена васпитача и наставника о квалитету	МПС, МЉМП	МПС, НПС, НСРНМ, МЉМП Издавачи			2005-2015	4,0 (израда критеријума штампање плаћају издавачи 53,333.33)
Развијање програма за предмет Ромски језик са елементима ромске културе		*	*			Квалитет израђеног програма	МПС, МЉМП	МПС, НСРНМ, МЉМП			2005-2006	2,475 33,000.00
Развијање и унапређивање ромског издаваштва а) израда лектире на ромском језику б) избор ромских књижевних остварења за школску лектуру в) подршка издавању часописа за децу и младе на ромском језику		*	*			Број објављених публикација	МПС, МЉМП	МПС, НСРНМ, МЉМП			2005-2015	3,0 40,000.00
ТОТАЛ												56,037.0 737,166.00

ОСНОВНИ ЦИЉ: ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТНОГ ОБРАЗОВАЊА

ГРУПА МЕРА: Обезбеђивање и усавршавање кадра који ради са ромском децом

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/ Доступност и потребе	Вежа са сродним темама	Временски рок	Буџет
	ПШ	ОШ	СШ	ВШ	ОД							
Обука постојећег васпитачког и наставног кадра а) за имплементацију специфичних образовних програма усклађених са образовним потребама ромске деце, б) за израду нових, в) за усавршавање постојећих образовних програма, г) за примену интерактивних метода подучавања/учења, д) за индивидуализацију образовног процеса е) за сарадњу са породицом и ромском заједницом ж) за сарадњу са ромским асистентом	*	*	*			Број васпитача и наставника који су прошли обуку Процена васпитача и наставника о квалитету обуке Број наставника	МПС	МПС, НПС, НСРНМ	Анализа колико наставника је већ учествовало у релевантним програмама обуке Процена броја наставник	Општа политика и програм стручног усавршавања постојећег васпитачког и наставног кадра	2005-2010	1,152.0 15,360,000 Е

					који примењују			а који треба да буду обучени			
Сертифицивати васпитаче и наставнике обучене за рад за ромском децом а) спровести процедуру сертификације	*	*	*		Број додељених сертификата	МПС	МПС, НПС, НСРНМ		Општа политика сертификања васпитача и наставника	2005-2015	Редован активност
Израда и публикавање серије приручника за специфичне области инклузивног образовања	*	*	*		Број публикованих приручника Учесталост коришћења приручника Процена васпитача и наставника о квалитету приручника	МПС	МПС, НПС, НСРНМ			2005-2015	3,750 50,000.00
Обука школских психолога за нове процедуре и инструменте предшколског тестирања ромске деце		*			Број школских психолога који су прошли обуку Процена школских психолога о квалитету обуке	МПС	МПС, НПС, НСРНМ			2005-2006	13,0 173,333.33
Увођење асистената ромске националности: а) израда критеријума за избор РА б) израда програма обуке за РА в) обука РА и просветног кадра са којим асистенти треба да сарађују г) укључивање у образовне институције РА д) израда приручника за РА	*	*			Израђен програм обуке Број обучених Приручник Број РА у установама	МПС	МПС, НСРНМ	Текући пројекти		а) 2005 б) 2005 в) 2005 г) 2005-2008 -30 РА годишње д) 2005-2010 ђ) 2005-2006	1,125 15,000.00 30,0 400,000.00 0,375 5,000.00
Укључивање школа са више ромске деце у програм Школско развојно планирање		*			Број школа које су развиле школске	ЗУО, МПС	МПС			2005-2010	

					развојне планове						
Увођење у програме установа за образовање васпитача и учитељских факултета садржаје намењених образовној интеграцији Рома			*		Посебни садржаји уведени у курикулуме	Учитељск и факултети и Више школе	МПС, НПС, НСРНМ			2005-2006	
Развијање курикулума за ромског асистента на вишим школама за образовање васпитача и на учитељском факултету			*		Посебни садржаји уведени у курикулуме Број уписаних ромских асистената	Учитељск и факултети и Више школе	МПС, НПС, НСРНМ			2005-2006	6,750 90,000.00
Обука директора и стручних сарадника у установама за сарадњу са ромским породицама и успешније укључивање ромске деце у рад установа	*	*	*		Број обучених директора и стручних сарадника	МПС	МПС, НПС, НСРНМ			2005-2006	6,5 86,666.66
ТОТАЛ											1 213,5 MD 16,180,000.0

ОСНОВНИ ЦИЉ: УВАЖАВАЊЕ РАЗЛИЧИТОСТИ И РАЗВИЈАЊЕ МУЛТИКУЛТУРАЛНИХ ВРЕДНОСТИ												
ГРУПА МЕРА: Развијање осетљивости професионалне јавности и шире заједнице за образовне потребе Рома												
Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/ Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок	Буџет Мил. дин.
	П Ш	О Ш	С Ш	В Ш	О Δ							
Информисање и сензитивисање шире друштвене заједнице за образовне потребе Рома (медијске кампање, ТВ емисије, брошуре)	*	*	*	*	*	Смањена етничка дистанца према Ромима	МЉМП, МПС, Национална ТВ и локалне телевизије	НСРНМ НВО и њихове мреже	Постојећа истраживања о етничкој дистанци према националним мањинама	Људска права, запошљавање, становање, здравље	2005-2015	3,75 (05) 50,000.00 10,8 (06-15) 144,000.00
Промовисање политике инклузије Рома у образовање у просветној јавности (округли столови, конференције, семинари, брошуре)	*	*	*	*	*	Већа прихваћеност (мањи отпори) инклузије од стране просветног кадра	МПС	МЉМП, НСРНМ, НВО и њихове мреже	Преглед средина и образовних институција у Србији у којима је заступљена ромска популација	Људска права	2005-2015	13,5 (05) 180,000.00 81,0 (06-15) 1,080,000.00
ТОТАЛ												109,05 1,454,000.0

ОСНОВНИ ЦИЉ: УВАЖАВАЊЕ РАЗЛИЧИТОСТИ И РАЗВИЈАЊЕ МУЛТИКУЛТУРАЛНИХ ВРЕДНОСТИ

ГРУПА МЕРА: Развијање образовног окружења заснованог на уважавању различитости и мултикултуралност

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/ Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок	Буџет
	П Ш	О Ш	С Ш	В Ш	О Δ							
Интегрисање постојећих акредитованих програма намењених васпитању против предрасуда и уважавању различитости у васпитно образовне програме и /или ваннаставне активности: 1. Обука управног и наставног кадра 2. Израда приручника за примену програма 3. Примена програма у пракси	*	*				- Интегрисани садржаји у програме установа/васпитача/учитеља/наставника -Смањене предрасуде према Ромима	МПС-ЗУО, Одељење за уџбенике НВО	Просветна инспекција НСРНМ НВО и њихове мреже	Преглед акредитованих програма из каталога МПС, Текући пројекти	Људска права	2005 - 2006 интегрисање, израда приручника 2005-2015 обука и примена у раду	2,1 28,000.00 576,0 7,680,000.0
Упознавање просветног кадра са културом и традицијом Рома (семинари и радионице)	*	*				Боље разумевање	Завод за УО	НВО и њихове	-Преглед ромских	Култура национал	2006-2015	19,5 (06) 260,000.0

						проблема Рома	Ромске НВО НСРНМ	мреже	НВО и њихових програма -текући пројекти	них мањина		249,60 (07- 15) 3,328,000.00
Увођење факултативног предмета за мултикултурално образовање 1. Израда програма 2. Обука наставног кадра 3. Израда приручника за примену програма 4. Организована настава		*	*			-Институције одражавају мултиетничност средине у којој се налазе - Повећан степен разумевања различитости	МПС ЗУО НСРНМ Одељење за уџбенике Министарство културе НВО	МЛМП НВО и њихове мреже	Преглед програма НВО које се баве мултикултуралношћу	Култура националних мањина	2005-2006 израда програма и приручника 2005-2015 обука 2006-2015 извођење наставе	6,75 90,000.00 576,0 7,680,000.00
Израда и публиковање литературе за децу и младе из ових области	*	*	*			Публикована литература	Одељење за уџбенике и издавачке куће	МЛМП НВО	Преглед постојеће литературе	Књижевност, историја	2006-2015	Издавачи
Праћење примене програма за уважавање различитости и мултикултуралност у пракси: -Израда индикатора за праћење -Обука просветне инспекције	*	*	*			Извештаји садрже резултате праћења	Завод за УО	МЛМП НВО и њихове мреже	Међународни и домаћи правни документи	Људска права	2005-2006	0,6 8,000.00 27,2 362,666.66
ТОТАЛ												1 457,75 19,436,666.6

ОСНОВНИ ЦИЉ: УВАЖАВАЊЕ РАЗЛИЧИТОСТИ И РАЗВИЈАЊЕ МУЛТИКУЛТУРАЛНИХ ВРЕДНОСТИ

ГРУПА МЕРА: Десегрегација

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/ Доступност и потребе	Веа са сродним темама	Временски рок	Буџет
	П Ш	О Ш	С Ш	В Ш	О Д							
Истраживање о стању, узроцима и модалитетима сегрегације Рома у образовању	*	*				-Објављен извештај са резултатима истраживања	МПС	НСРНМ НВО	Преглед ПУ/школа које похађају ромска деца	Дискриминација	2005	5,0 66,666.66
Израда и примена програма десегрегације за устахове у којима је тај проблем изражен	*	*				-Непостојање сегрегисаних одељења/школ	Завод за УО	НСРНМ НВО и њихове	Преглед установа са проблемом	Дискриминација	2006	0,9 12,000.00

						a		мреже	сегрегације на основу истраживања			
Праћење сегрегације у образовању на основу израђених индикатора	*	*				Извештаји просветне инспекције о стању сегрегације	ЗУО Просветна инспекција	НСРНМ НВО и њихове мреже	Искуства других земаља Подаци из извештаја	Дискриминаци	2005 Израда индикатора 2006-2015 праћење	0,5 66,666.66
ТОТАЛ												6,4 85,333.33

ОСНОВНИ ЦИЉ: УВАЖАВАЊЕ РАЗЛИЧИТОСТИ И РАЗВИЈАЊЕ МУЛТИКУЛТУРАЛНИХ ВРЕДНОСТИ

ГРУПА МЕРА: Спречавање дискриминације у образовању

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок	Буџет
	ПШ	ОШ	СШ	ВШ	ОД							
Уношење у прописе који регулишу рад установа обавеза које се односе на праћење дискриминације	*	*	*	*	*	-Допуњени прописи установа	МПС НСРНМ	МЉМП НВО	Закон о образовању	Људска права	2005	-
Израда упутстава за установе за препознавање, праћење и поступање у случајевима дискриминације	*	*	*	*	*	-Развијени механизми за спречавање дискриминације у установама	МПС НСРНМ	НВО и њихове мреже	Закон о образовању	Људска права	2005	0,4 5,333.33
Израда информатора за децу/младе/ родитеље о људским правима и њиховој заштити	*	*	*	*	*	-Боље познавање права	МПС	НВО и њихове мреже НСРНМ	Преглед постојећих информатора и брошура	Људска права	2005-2006	1,2 16,600.00
Праћење дискриминације у образовању: 1. Израда индикатора за праћење дискриминације 2. Обука просветне инспекције 3. Праћење дискриминације у пракси	*	*	*	*	*	-Извештаји о резултатима праћења дискриминације -Већи % пријављених случајева и покренутих поступака за њихово решавање	МПС ЗУО НСРНМ Просветна инспекција	МЉМП НВО и њихове мреже	Закон о образовању, међународни прописи, Преглед НВО које се баве проблемима људских права	Људска права	2005 израда индикатора и обука просветне инспекције 2005-2015 праћење	Инд. 0,5 6,666.66 Обука 27,2 362,666.66
ТОТАЛ												29,3 Mil.din 390,666.66

ОСНОВНИ ЦИЉ: НЕГОВАЊЕ КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА												
ГРУПА МЕРА: Формирање стручњака за ромологију												
Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временск и рок	Буџет
	ПШ	ОШ	СШ	ВШ	ОД							
1. Израда програма и организовање курсева ромологије				*		Организовани курсеви ромологије	Универзитет НСРНМ	МПС; МЉМП	Подаци о курсевима ромологије	Људска права	2005-2006	50,0 666,666.66
2. Формирање катедре за ромолошке студије				*		Основана катедра	Универзитет НСРНМ	МПС, МЉМП	Подаци и сарадња са релевантним факултетима у другим земљама		2006-2015	39,672 528,969.00
ТОТАЛ												89,672 1,195,626.00

ОСНОВНИ ЦИЉ: НЕГОВАЊЕ КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА

ГРУПА МЕРА: Подршка развију културног идентитета деце

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временск и рок	Буџет
	ПШ	ОШ	СШ	ВШ	ОД							
1. Уношење у програме рада предшколских институциј (вртића) садржаја који афирмишу ромску културу	*					Присуство садржаја који афирмишу ромску културу	МПС НСРНМ	НВО и њихове мреже	Примери добре праксе	Људска права Екстерна евалуација на основу усвојених стандарда	2005-2008	2,250 (05) 2,250 (06) 2,250 07/08) Укупно 90 000
2. Израда и публикавање двојезичног радног материјала	*	*				Публикован двојезични радни материјал	МПС, МЉМП, НСРНМ	НВО и њихове мреже	Примери добре праксе двојезичног материјала	Људска права, Стандарди квалитетног радног материјала	2005-2007	26,50 353,333.33
ТОТАЛ												33,25 443,333.33

ОСНОВНИ ЦИЉ: НЕГОВАЊЕ КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА												
ГРУПА МЕРА: Факултативна настава за предмет Ромски језик са елементима националне културе												
Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/Доступност и потребе	Вежа са сродним темама	Временск и рок	Буџет
	П Ш	О Ш	С Ш	В Ш	О Δ							
1. Израда програма за предмет ромски језик са елементима националне културе од 1-8 разреда		*				Израђени и званично усвојени програми за ромски језик са елементима националне културе Од 1-8 разреда	МПС и НСРНМ	НВО	Преглед постојећих програма за предмет Ромски језик са ел. Нац. култ	Систем регулисања школског програма	2005-2008	13,5 180,000.00 (15 osoba x 37500 x 24 m)
2. Обука наставног кадра за предмет ромски језик са елементима националне културе : а) програми обуке б) приручници в) обука наставника г) организовање наставе		*				- Број обучених наставника - Број ученика који похађају наставу - Број школа у којима су одржани часови - Број одржаних часова	МПС , Центар за професионални развој запослених, НСРНМ	МЉМП, НСРНМ	База података наставника предмета ромски језик са елементима нац. културе	Стручно усавршавање образовног кадра	2005-2008	19,5 (05/06) 260,000.00 9,75 (07/08) 130,000.00 75,0 (06/08) 1,000,000.00
3. Израда и публикавање уџбеника и приручника за предмет ромски језик са елементима националне културе		*				Израђени и публиковани уџбеници и приручници	МПС и НСРНМ	МЊНП	Примен добре праксе из области уџбеника и приручника	Механизми обезбеђивања квалитета уџбеника	2006-2008	10,5 140,000.00
ТОТАЛ												128,25 Мil.d. 1,710,000.00

Укупан буџет за Декаду Рома – 46,870,933 Е

Буџет за 2005 – 16,523,821 Е

Легенда скраћеница

ЗУО	Завод за унапређење квалитета образовања и васпитања
МПС	Министарство просвете и спорта
НПС	Национални просветни савет
НСРНМ	Национални савет ромске националне мањине

МЉМП	Министартво за људска и мањинска права државне заједнице СЦГ
ПШ	Предшколско образовање
ОШ	Основношколско образовање
СШ	Средњешколско образовање
ВШ	Више и високошколско образовање
ОД	Образовање одраслих